

TAPT OG FUNNET

Tekst av Janeke Meyer Utne

*“Jeg tenker meg at det jeg har glemt, ligger sammenkrøpet inntil meg, som en sovende fugl.”
— Ali Smith*

Gjennom hele sitt kunstnerskap har John K. Raustein utforsket tekstiltradisjonen som utgangspunkt for assosiative objekter og sosiale kommentarer. Han legger denne materialforståelse og håndverkskunnskap til grunn for tredimensjonale og konseptuelt forankrede tekstilskulpturer og rominstallasjoner. Det plasserer ham like tydelig innenfor billedkunstfeltet som kunsthåndverket.

Rausteins overordnede prosjekt er å trenge dypere inn i spørsmål vedrørende egen identitet. Han tar for seg hvordan fortellinger fra fortiden, ulike hendelser, relasjoner og følelser er med på å vedlikeholde eller reformulere vår identitet. Et fellestrekk for biografisk orienterte kunstnere som han, er bearbeidelsen av egen livshistorie, for å belyse hva et liv er og hvordan man blir den man blir. For ham spiller minnene en avgjørende rolle i dette forsøket på å skape en sammenhengende livshistorie og dermed et helhetlig selv.

Med den poetiske men selvmotsigende utstillingstittelen, «Glemselens arkiv», synes Raustein å gi oss et hint om minnenes status og posisjon i erindringsarbeidet. Arkivet er sted for systematisering av dokumenter, hvor man når som helst og på effektivt vis kan hente frem saksinformasjon. Vår hukommelse derimot, inneholder minner som er vilkårlige og upålitelige. For hver gang de tas ut av arkivet er de ørlite grann endret - minnene farges av våre erfaringer. I motsetning til et dokument som kan tas ut av arkivet og legges tilbake igjen, er vi ikke i stand til å trekke fram det originale minnet. Derimot husker vi en variasjon av den siste gangen vi mintes den opprinnelige situasjonen.

Det første møte med et ukjent sted skjerper sansene, og for Raustein åpner det glemselens arkiv. Opplevelsen av Svolve og den slående Lofot-naturen vekker sterke minner fra barndom og oppvekst. Det er som å komme hjem til Jærens karakteristiske landskap – til havet, det omskiftelige været og den høye himmelen med drivende skyer. Men også til et barndomshjem preget av kystkulturen: et hjem med kinesisk porselen, kamfretrekister og andre artefakter fra fjerne havner som sjømennene i den nærmeste familien brakte med seg hjem. Disse minnene åpner for en særlig sensibilitet for omgivelsene, som mer konkret kommer til uttrykk gjennom de formale valg som Raustein foretar. Visuelle spor av fiskehjell, fendere, fiskekasser og lignende finner veien inn i verkene i form av farger, mønster og skulpturelle konstruksjoner.

Rausteins møte med stedet utløser erindringer fra fortiden gjennom visuelle inntrykk, lukter og lyden av vinden. Tilfeldige minner strømmer på. Han både gjenopplever og føler noe nytt på samme tid.

Det er som med det berømmelige «Madeleine-øyeblikket». I den bindsterke romanserien På sporet av den tapte tid (*À la recherche du temps perdu*) (1913-1927), skildrer den franske forfatteren Marcel Proust (1871-1922) hvordan smaken av en Madeleine-kake umiddelbart fremkaller sentrale barndomsminner hos hovedpersonen. Denne episoden er blitt en metafor for sanseropplevelser som umiddelbart vekker til live minner, og har gitt opphavet til distinksjonen mellom det ufrivillige og det frivillige minnet. Raustein trenger ikke konsentrere seg for å hente frem fortidige hendelser gjennom et bevisst frivillig erindringsarbeid. Derimot

strømmer tilfeldige, eller ufrivillige, minner på. De skaper en erfaring av samtidighet, en kontinuitet mellom fortid og nåtid som kommer til uttrykk i verkene.

Med utgangspunkt i egen biografi illustrerer Raustein hvordan episodiske minner fra oppveksten bidrar til å vedlikeholde eller reforhandle vår identitet. Fortid smelter sammen med nåtid i abstrakte, ekspressive tekstile verk pakket inn i assosiative poetiske titler i tråd med det sterkt personlige innholdet. Rausteins kunstnerskap sett under ett danner en ustrukturert livshistoriefortelling. Han beskriver hvordan minnene ligger lagret i selve kroppen, men befinner seg på et ukjent sted i et arkiv som potensielt kan åpnes. I det den sovende fuglen våkner, letter og legger seg på vinden, blåser den det tørre støvet av gamle minner.